

Luontoperustaisten palveluiden tulevaisuus haastavan työmarkkina-aseman asiakkaille – sosiaalinen kuntoutus, osatyökykyiset ja maahanmuuttajat

Aika: ke 11.3.2020 klo 9-15:30

Paikka: Rovaniemi, Pilke-talo, 2 krs. Tila: Kömmänä

Kenelle: Työpaja on suunnattu ko. palvelujen tulevaisuuden kehittämisestä kiinnostuneille tahoille, kuten hanketoimijoille, kehittäjäorganisaatioille ja alan yrittäjille.

Työpajan toteutuksessa mukana

KUPO - Kulttuurit yhteisellä polulla – luonto ja osallisuus

hyvinvoinnin vahvistajina / Laura Jokela, Lapin AMK ja Marja Uusitalo, Luke
<https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisoille/Tutkimus,-kehitys-ja-innovaatiot/Hyvinvointipalveluiden-osaamisala/KUPO>

LUONNOLLISESTI -valmennusmalli tuo Green Care menetelmät osaksi sosiaalista kuntoutusta / Kati Kärna, Lapin AMK

<https://ksak.fi/hankkeet/luonnollisesti-valmennusmalli-tuo-green-care-menetelmat-osaksi-sosiaalista-kuntoutusta>

Vates-Säätiö / Kati Savela-Vilmari

<https://www.vates.fi/vates/kehittamistoiminta.html>

HyvinVoi-koordinaatio, Maaseudun hyvinvointiyrittäjyyden koordinaatiohanke / Taina Lilja ja Elina Vehmasto, Luke

<http://www.gcfinland.fi/hyvinvoi>

Nykyhetken LUONTO- perustaisuutta

erilaisissa
sote- ja hyte-
palveluissa

& erilaisissa
”luonnoissa”

	METSÄ	VESISTÖ	ELÄIN	PUUTARHA	MAATIILA
TERAPIA JA KUNTOUTUS	 Luontoavusteinen terapia	 Terapia vesistöympäristössä	 Eläinavusteinen terapia	 Puutarhaterapia	 Terapia maatai metsätilaympäristössä
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	Luonnon terveyttä edistävä ja ylläpitävä käyttö	Kuntouttava kalastus tms.	Sosiaalipedagoginen eläintoiminta	Sosiaalinen ja terapeuttinen puutarhatoiminta	Kuntouttava toiminta maatilalla tai metsänhoidossa
KASVATUS JA OPETUS	Luontoavusteinen pedagogiikka	Pedagogiikka vesistöympäristössä	Eläinavusteinen pedagogiikka	Pedagoginen puutarhatoiminta	Pedagoginen toiminta maatai metsätilalla
OHJATTU HYVINVOINTIA TAVOITTELEVA PALVELU	Hyvinvointipalvelu metsäympäristössä	Hyvinvointipalvelu vesistöympäristössä	Hyvinvointipalvelu eläinavusteisesti	Hyvinvointipalvelu puutarhaympäristössä	Hyvinvointipalvelu maatilaympäristössä
OMAehtoinen VIRKISTYS- JA HARRASTUS-TOIMINTA	Oleskelu ja liikkuminen luonnossa	Kalastus, luonnonvesi- ja avantouinti, luistelu, melonta	Vuorovaikutus eläinten kanssa harrastuksena	Puutarhanhoito harrastus- tai virkistystoimintana	Maanviljely tai metsänhoito harrastuksena
					

MIKSI? Luontoaltistuksen hyvinvointivaikutuksia

Parantaa mielialaa

Tehostaa elimistön palautumista stressistä

Elvyttää tarkkaavaisuutta

Metsä lisää verenvasta-aineita

Tuo terveeseen ruokahalun & väsymyksen

Parantaa unta & päivärytmiä

Maatilaympäristö suojaa astmalta & allergioilta

©Luke: Vehmasto 2019

Automaattiset fysiologiset vaikutukset luonnossa

- ∞ vähentää stressihormonien
- ∞ lisää mielihyvähormonien eritystä
- ∞ sydämen syke ja verenpaine alenevat
- ∞ lihasjännitys alenee
- ∞ monipuolistaa ihon ja suoliston mikrobikantaa
- ∞ lisää elimistön vastustuskykyä
- ∞ D-vitamiinin lisääntynyt saanti

VÄESTÖNKASVU

Maailman väkiluvun oletetaan nousevan vuoteen **2030** mennessä **8.6 mrd.** ja vuoteen **2050** mennessä **9.5 mrd.**

KESKILUOKAN KASVU

Globaaliin keskiluokkaan kuuluu **2030** mennessä jo

4,9 mrd. ihmistä

VÄESTÖN IKÄÄNTYMINEN

Ihmisen keski-ikä globaali elinikä on noussut.

Vuonna **2016** se oli

72 vuotta

PALMA-malli

Lue lisää: palma.fi

ERIVARVOISUUDEN KASVU

Rikkain 1% omistaa yli puolet maailman vauraudesta.

1%

ILMASTONMUUTOS

Maapallon keskilämpötila on noussut viimeisen 100 vuoden aikana

0,9°C

KULUTUKSEN KASVU

1. syyskuuta 2018

ihmiset olivat käyttäneet koko maapallon vuoden luonnonvarat loppuun.

1,7

maapalloa vuodessa

KAUPUNGISTUMINEN

1950	30%
2014	54%
2018	55%
2050	66%

41

megakaupunkia
vuonna 2030

Taajamissa asuu tällä hetkellä jo yli puolet maailman ihmisistä.

PALMA-malli

Lue lisää: palma.fi

DIGITALISAATIO

Vuonna 2018

3,0 mrd.

älypuhelimien omistajaa

Päivän aikataulu

9:00 Ilmoittautuminen ja aamupalaa
9:30 Tervetuloa!

9:40 Osallistujat esittäytyvät: nimi ja mistä tulet

9:50 ***Luontoperustainen työpajatoiminta nyt ja tulevaisuudessa?***
Outi Hedemäki, Lapin työpajaverkoston ALU-koordinaattori, Meriva sr, KUPO-hanke
10:10 ***Luontoperustaisuuden mahdollisuudet haastavan työmarkkina-aseman asiakkaille?*** **Tuija Keihtä**, johtava työllisyysasiantuntija, Lapin liitto

10:30 Tauko: kahvia ja hedelmiä
10:45 Työpajojen ohjeistus ja ryhmiin jako

11:00 Työpajaosuus 1 alkaa

12:30 Lounastauko
13:30 Työpajaosuus 2
15:00 Purku, yhteenveto ja miten tästä eteenpäin?
15:30 Työpajapäivän päätös

Ennakointityöpajan tavoitteet

- 1) **Verkottaa** ko. asiakasryhmän palvelujen kehittämistä kiinnostuneita toimijoita, ja **edistää laajaa alan kehittämissyhteistyötä**.
- 2) **Luoda pohjaa** luontoperustaisten sotehy-palveluiden tulevaisuuden **mahdollisuuksien kehittelylle** **valtakunnallisesti**.
- 3) **Yhteiskehitellä ideoita** koskien mahdollisia tulevaisuuden luontoperustaisia palveluita ko. asiakasryhmälle ja **pohtia mahdollistavia tekijöitä**.

Ennakointityöpajasarja vuosi 2020

Sosiaalinen kuntoutus, osatyökykyiset ja maahanmuuttajat	Asiakasryhmäkohtaiset ennakointityöpajat		
Mielenterveys- ja päihdekuntoutus	Luonto & sotehy 2040	Asiakasryhmä & luonto 2040	Tarkemmat ideoinnit
Kehitysvammaisten päivätoiminta			
Ikäihmisten virkistys-, aktivointi- ja päivätoimintapalvelut			
Lasten, nuorten ja perheiden liikunta- ja harrastuspalvelut			
Varhaisen tuen palvelut, lastensuojelu, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, I			
Varhaisen tuen palvelut, lastensuojelu, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, II			
Työikäisten virkistys- ja liikuntapalvelut			
Työhyvinvointi- ja työuupumus			

Työpajojen tuloksia tarkentavat kyselyt osallistujille

Yhteen- veto 2020

Yhteen-
veto
asiakas-
ryhmä-
pajoista

Käytetään skenaario-työpajan lähtökohtamateriaalina

Skenaariotyöpaja kevät 2021

Delfoi-
kysely

Kutsu-
skenaario
työpaja:
luonto &
sotehy-
palvelut
2040

Yhteen-
veto
delfoista
&
skenaario-
pajasta

Tietosuoja & työpajan tuotosten käyttö lupa -lomake

Työpajassa koostetaan äänitteitä ja valokuvia, sekä kirjallisia ja piirrettyjä tuotoksia.

Tarkoituksena on edistää vuorovaikutusta sekä laajentaa yhteisten tuotosten käyttöä luontoperustaisten sosiaali-, terveys-, työllisyys- ja hyvinvointipalveluiden valtakunnallisessa kehittämisessä ja tutkimuksessa.

Tietosuojalain mukaisesti, mitään sellaista tietoa ei kerätä eikä jaeta tässä työpajassa eikä sen jälkeen, joka: vahingoittaa osallistujien tai heidän edustamiensa organisaatioiden yksityisyyden suojaa, ja / tai on luonteeltaan luottamuksellista tietoa.

Hyväksyn työpajan tallenteiden ja tuotosten keräämisen, säilyttämisen ja käytön seuraavissa tarkoituksissa:

- a) osana työpajan tuotosten julkistettavaa koostetta tai raporttia,
- b) käytettäväksi, analysoitavaksi ja julkistettavaksi Luken tutkijan toteuttamassa luontoperustaisten sote-palveluita koskevassa tutkimuksessa.

Nimeni saa näkyä osallistujalistassa työpajan tuotosta esittelevässä raportissa tai julkaisussa: **K / E**

HyvinVoi-koordinaatiohankkeen tietosuojailmoitus: <https://www.gcfinland.fi/tiedostopankki/729/HyvinVoi-koordinaatiohankkeen-henkilotiedot-tietosuojailmoitus.pdf>

Megatrendit 2020

SITRA

**Väestö
ikäntyy ja
monimuo-
toistuu**

Uudenlaiset
heimot ja
yhteisöt

**Verkosto-
mainen valta
voimistuu**

Reilu vai eriarvoistava
siirtymä?

Kestävyyssvaje

**Eko-
logisella
jälleenraken-
nuksella on
kiire**

Keskittetyt päätökset vai
laaja osallistuminen?

Tulevaisuusvalta

Ympäristö resurssina vai
ympäristön tilan parantaminen?

Ratkaisut mahdollisuutena
vai uhkana?

**Talous
hakee
suuntaa**

Työn ja
kulutuksen
muutos

**Teknologia
sulautuu
kaikkeen**

+ METATRENDIT

**Postnormaalit
ajat**

**Tunteet
pelissä**

**Yhdessä
erikseen**

AJATELLAAN TÄNÄÄN:

**TULEVAISUUS-
SUUNTAUTUNEESTI**

ROHKEASTI

MAHDOLLISTAVASTI

LUOVASTI

**ENNAKKO-
LUULOTTOMASTI**

AVOIMESTI

ERITAVALLA

VILLISTI

Luke lyhyesti

VISIO

Hyvinvointia ja
kestävää
tulevaisuutta

**UUSIUTUVISTA
LUONNON-
VAROISTA**

MISSIO

Tuotamme
tutkimuksella
**ARVOA JA
RATKAISUJA**

asiakkaillemme
– vastaamme haasteisiin
lähellä ja globaalisti

Kiitos!

elina.vehmasto@luke.fi

125 M€

Liikevaihto

73 M€

Valtion budjettirahoitus

52 M€

Ulkopuolinen rahoitus

25

Toimipaikkaa Suomessa

Pääkonttori Helsingissä

Läsnä 12 kampuksella yliopistojen,
tutkimuslaitosten ja ammatti-
korkeakoulujen kanssa.

1288

Työntekijää

46 tutkimusprofessoria
622 tutkijaa

*Olemme yksi Suomen neljästä
tilastoviranomaisesta.*